

תוכן עניינים

2	 תוכן עניינים
2	 1.0 מבוא
3	 2.0 סקירת ספרות
4	 3.0 היסטוריית הקמתה של מפלגת האיחוד הסוציאלי של גרמניה
6	 4.0 האידיאולוגיה הסוציאליסטית של מפלגת ה- SED
7	 4.1 ועדת הכלכלה
9	 5.0 תעשיית הפלסטיק לאחר קבלת ההחלטה על "תוכנית הכימיה"
10	 5.1 שנות ה- 50 – שנות ה- 70
11	 5.2 שלהי שנות ה- 70, שנות ה- 80
11	 6.0 כיצד השתמשה המפלגה בתעשיית הפלסטיק לקידום רעיונותיה האידיאולוגיים
13	 7.0 סיכום
15	 6.0 בביבליוגרפיה

1.0 מבוא

האידיאולוגיה הסוציאליסטית תחת שלטונה של מפלגת ה- SED במזרח גרמניה החל משנת 1958, חרטה על דגלה את הסיסמא : "כימיה מביאה לחם, שגשוג ויופי", ובכך התחילה את העידן התעשייתי החדש של מזרח גרמניה – הפלסטיק. הקמפיין השאפתני ומטרתו המוצהרת הייתה להביא מודרניזציה כלכלית (בעיקר) לאזור. המודרניזציה הינה חלק בלתי נפרד מהאידיאולוגיה אותה רצו לקדם במפלגה. הרצון להרחיב את החברה הסוציאלית המודרנית עבר דרך הכלכלה המזרח גרמנית המסורתית והתלוותית.

כלכלה זו נזקקה לתחליפים של חומרי גלם אשר השאירו את מזרח גרמניה בזנב הטכנולוגיה ותלויים במדינות מערב ובברית המועצות.

מוצרים כמו : עץ, מתכות, זכוכית ועוד חומרים מסורתיים שבהם השתמשה מזרח גרמניה. הפלסטיק היווה תחליף הגיוני, תחליף אשר יביא לצמיחה, אילו רק ילמדו להשתמש בו נכון, בכמויות גדולות ואיכותיות – פרודוקטיביות היה שם המשחק.

בעבודה זו אציג באיזה אופן השמישו את הפלסטיק לכול צרכי היום יום על מנת לפתח כלכלה עצמאית וענפה. ואבדוק את המטרה הסמויה של מפלגת ה- SED בתוכנית הכימיה. כיצד המפלגה השתמשה בתעשיית הפלסטיק על מנת לקדם את האידיאולוגיה הסוציאלית. יש לזכור כי מזרח גרמניה ידעה ארגונים ומפלגות רבות אשר שניסו להפיל את המפלגה, ועל כן היה צורך ליצור לגיטימציה שלטונית, את הלגיטימציה הזאת מצאו ה- SED בענף הכלכלה החדש – פלסטיק. בעבודה זו הוכיח את הטענה הזו, שהקמפיין החדש צעד יד ביד עם האידיאולוגיה הסוציאליסטית וקידומה. וכמובן באיזה אופן השתמשה המפלגה בתעשייה זו על מנת לקדם את האינטרסים הפוליטיים שלהם.

העבודה תתמקד בשנים : שנות ה- 50 דרך שנות ה- 60 עד שנות ה- 70, וכן אסיים גם בשנות ה- 80 על מנת לבסס את הרעיון שאכן התעשייה היוותה ככלי בידי המפלגה לקידום רעיונותיה האידיאולוגיים. המחקר יהיה מחולק לשתי תקופות עיקריות, התקופה שבה נלקחה ההחלטה (שנות ה- 50), התקופה שבה החלו לקחת צעדים לקידום ההחלטה (שנות ה- 60 וה- 70) ותקופה נוספת שלא תיקח חלק עיקרי בעבודה, וכמו שאמרתי, רק לביסוס הרעיון : תקופת ההתייצבות שאיתה באה גם הנפילה של תעשיית הפלסטיק (שנות ה- 80). שאלת המחקר שתנחה את עבודתי, כפי שכבר הזכרתי : "באילו אופנים השתמשה מפלגת השלטון בתעשיית הפלסטיק במזרח גרמניה בין השנים 1958 ל 1970 על מנת לקדם את האג'נדה שלה"

2.0 סקירת ספרות

בבואי לחקור נושא שאנו רחוק כלל (בראייה היסטורית) מימנו אנו, נתקלתי במידע עדכני ביותר. המאמרים והספרים שבהם השתמשתי היו עדכניים וברובם הסתמכו על מקורות אמינים ואף על חקר מזמן התרחשותם של הדברים.

אולם נתקלתי בקושי למצוא מידע ספציפי על תעשיית הפלסטיק בגרמניה, אך כן מצאתי מידע רב על היבטים שונים של תוכניות כלכליות והקשר בין כלכלה לפוליטיקה סוציאליסטית.

בסקירה זו הרחיב על כ- 6 מאמרים וספרים שבהם עשיתי שימוש נרחב, אף על פי שבפועל השתמשתי ב- 9 מקורות.

אחד המאמרים החשובים בנושא של תעשיית הפלסטיק היו מאמריו של אלי רובין אשר העניקו הצצה לתוך "עידן הפלסטיק" כפי שהוא הגדיר זאת. רובין חקר את היקף התעשייה, הייצור שלה והשפעתה על החברה המזרח גרמנית. הוא מציין בפירוט רב את המוצרים שיוצרו ע"י הפלסטיק שהיו מאוד ייחודיים: בגדים, ואפילו בתים ורצפה. במאמרו מדגיש כיצד ייצור מוצרים אלו הביא לשינוי חברתי, גם בעולם המגדרי. בנוסף, במאמריו מצביע כיצד ביסוס תעשיית הפלסטיק הינה חלק בלתי נפרד מביסוס האידיאולוגיה הסוציאליסטית של מפלגת ה- SED. כיצד המפלגה השתמשה בתעשייה על מנת להעניק לה לגיטימציה ולהפיץ את רעיונותיה. התעשייה, לדיו, הייתה המודרניזציה האולטימטיבית שיכלו להניק המפלגה לאזרחים וגם את עניין זה רובין חוקר, כיצד ביססה התעשייה מודרניזציה, קידמה ואיכות חיים גבוהה, כזאת שלא הייתה עד כה במזרח גרמניה.¹

כמו כן, עשיתי שימוש רב במאמריו של קורני ג'ונס בכול הנוגע לצורתה של הכלכלה הסוציאליסטית והפוליטיקה הכלכלית. נושא זה גם עלה במאמרו של Helmut Koziol. המאמר מחדד את ההבנה הפוליטית מאחורי תוכנית כלכלית, מדוע היה צורך בתוכנית כזאת, וכיצד ניתן להשתמש בכלכלה על מנת לממש אידיאולוגיה פוליטית ולגיטימציה שלטונית.

ספר נוסף שהשתמשתי הינו הגרמנים 1945-1990 של היילברונר בכל הנוגע להיסטוריה של מפלגת ה- SED, מתוך איזה משקעים התאחדו המפלגות, מאפייני האיחוד, קשיים בדרך שהובילו את המפלגה לקיום ועדות כלכליות ולהבנה שיש להשתמש בוועדות אלו לביסוס הלגיטימציה השלטונית.

מאמרו של Andrew Evans, העניק לי הבנה חברתית, כיצד הכלכלה בשנות ה- 60 שינתה את פני החברה והפוליטיקה בגרמניה. ונתן לי מידע נוסף על השימושיים האפשריים בכל הנוגע לתוכנית כלכלית ע"י הממשל באופן כללי.

Rubin, E. "East German Plastics: Technology, Gender and Teleological Structures of Everyday Life." *German History* 25, no. 4 (2007): p 605